

2023-03-20

livsmedelsverket@slu.se

Yttrande över remiss från Livsmedelsverket gällande vägledning om jakt och vilt och jägares leveranser av små mängder vilt och kött av vilt

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har inga invändningar i stort mer än det undantag från att obesiktigat viltkött inte är avsett för spridning för större antal konsumenter än de som kan handla detta ”över disk” som nämns i remissen.

SLU anser dock att språkbruket i vägledningen skulle kunna anpassas betydligt bättre till gängse språkbruk bland jägare för att öka tydligheten samt att de inbyggda hänvisningarna i den löpande texten gör att den blir svårläst. De som levererar vilt utgör första ledet i livsmedelskedjan, de behöver vägledningen så att det är ”lätt att göra rätt”.

Generella synpunkter

Om texten är avsedd för allmänheten så kan vi konstatera att det kan vara svår att ta till sig. Att bygga in hänvisningar i den löpande texten gör den svårläst. Förslagsvis kan hänvisningarna läggas efteråt i ett sammanfattande fördjupningsstycke. Det görs på några platser i texten, men inte i alla. En del hänvisningar hade kanske kunnat göras i fotnotsform istället, just för att öka läsbarheten.

Specifika synpunkter

A: Genomgående

SLU anser att det genomgående bör specificeras att nedlagt vilt är vad som avses i texten när kroppar av vilt är vad som avses; termen ”frilevande vilt” kan misstolkas som att det kan omfatta levande individer.

A: Frilevande vilt

SLU anser att användande av EU-förordningens smala definition av ”frilevande vilt” löper stor risk att verka förvirrande. Det bör tydliggöras att språkbruk och definitioner skiljer sig från vad som kan anses gängse, med förtydliganden om hur de skiljer sig. Där så är möjligt bör SLV istället använda gängse termer:

Vilt definieras enligt 2§ Jaktlagen (1987: 259) som alla vilda fåglar och däggdjur, medan det jaktbara viltet utgör den delmängd där jaktlagstiftningen medger undantag från den generella fridlysningen. Detta kan ske i flera olika syften, som exempelvis att ge viltkött eller minska olika typer av problem som skador på grödor eller skog. I de flesta fallen bedrivs jakten utifrån flera av dessa syften, men inte alltid. Det är fullt möjligt att vilt jagas och fålls i ett annat syfte än att utgöra livsmedel, men överläts till annan som väljer att utnyttja det fållade viltet som livsmedel. SLU anser att det är förvirrande för jägare och andra om en annan definition av vilt än den som definieras i Jaktlagen används. Vidare bör inte syftet med jakten styra definitionen av vilt, även om det kan styra vilka aspekter som tas upp i förordning eller vägledning.

Jakt bedrivs huvudsakligen på vilda populationer, men det förekommer även att jakt bedrivs i hägn på arter som även förekommer vilt. Hållande av vilt i hägn omgärdas av en mängd regler, samtidigt som jakt i hägn inte omfattas av samma lagstiftning som jakt utanför hägn (exempelvis vad avser jakttider). För jägare finns därmed en tydlig distinktion mellan vilt som kan röra sig fritt och hägnat vilt, samtidigt som termen ”frilevande” sannolikt för de flesta betyder något annat än inhägnat. SLU anser att termen ”frilevande” enbart bör användas för vilt som inte hålls i hägn, och att SLV istället bör beskriva att vilt som hållits i hägn kan omfattas av samma regelverk som frilevande vilt, givet att specificerade krav uppfylls.

B: Uppsamplingscentraler, punkt 1.

Här finns ett syftningsfel; ”dessa” i mening två ska sannolikt syfta på UC, men syftar på ”jägare”. Alternativt blir det märkligt med ”dessa” som återkommer i mening tre.

B: DHA som tar emot frilevande vilt från jägare

SLU har, via institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsa, specifik kompetens i EU-lagstiftningen inom livsmedelsområdet. De tillämpningar som undervisas baserar sig på de tolkningar som är gjorda i samband med implementeringen av den så kallade Hygienpaketet 1 januari 2006. Undervisningsmaterialet justeras löpande efter information som kommer bland annat från Kommissionen och Livsmedelsverket.

Den kunskapen som SLU har i dagsläget är att 853/2004 artikel 1, punkt 3 e) gäller inte jägare som levererar små mängder av frilevande vilt eller kött från frilevande

vilt direkt till slutkonsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar **direkt till slutkonsumenter**.

Detta innebär att vägledningen (här nedan som ett utdrag från remissen) som anger ett undantag från detta finns inte i gällande reglering. Obesiktigt viltkött är inte avsett för spridning för större antal konsumenter än de som kan handla detta ”över disk”.

Vidare leverans av mottaget vilt och kött

Grundprincipen är att detaljhandelsanläggningar som tagit emot vilt och kött av vilt direkt från jägare ska leverera detta direkt till slutkonsumenter. Det finns undantag från denna grundprincip om vissa villkor är uppfyllda. Detaljhandeln kan då leverera en begränsad mängd av detta vilt, eller produkter därav, till andra detaljhandelsanläggningar om leveranserna är lokala, marginella och begränsade.

Om detaljhandelsanläggningen vill leverera mer än vad som ryms i undantaget, eller om den huvudsakliga verksamheten är att leverera till andra anläggningar ska anläggningen istället vara godkänd av Livsmedelsverket. Uppfylls inte kraven för lokal, marginell och begränsad leverans till en annan detaljhandelsanläggning ska anläggningen godkännas enligt förordning (EG) nr 853/2004.

Detaljhandeln kan överlämna det kött som kommit direkt från jägaren enbart direkt till konsument. Denna tillämpning är gällande enligt vår kunskap inom EU-medlemsstater. Om undantaget skulle finnas enligt remissen skulle följderna bli att flera av målen med EU-lagstiftningen inte kan uppfyllas. Exempel på negativa följder kan vara till exempel följande:

1. Spårbarhetskraven går ej att uppfylla för varje vara (kött) som går vidare från en detaljhandel till en annan och eventuellt ytterligare gånger till flera detaljhandlare.
2. Begränsningen av antalet vilt som en jägare kan leverera direkt utan att gå via en vilthanteringsanläggning med offentligt köttbesiktning är i lagstiftningen på jägarenivå inte på detaljhandelnivå eftersom i detaljhandelsledet är spridningen naturligt begränsad till de kunder som köper varan över disk.
3. Vilthanteringsanläggningar är definierade i 853/2004 för det flödet av vilt som går ut till större konsumentgrupper och på större geografiska områden. Undantaget som finns i vägledningen påverkar konkurrensförhållanden för dessa anläggningar på ett negativt sätt.
4. Om större mängd jaktbart vilt går förbi den officiella köttbesiktningen minskar de nationella möjligheterna att övervaka hälsoläget bland de vilda populationerna ytterligare.

Yttrande över remiss från Livsmedelsverket gällande vägledning om jakt och vilt och jägares leveranser av små mängder vilt och kött av vilt

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Göran Ericsson efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av universitetslektor Fredrik Widemo vid institutionen för vilt, fisk & miljö samt professor Ivar Vågsholm vid institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsa.

Göran Ericsson

Linda Ferngren